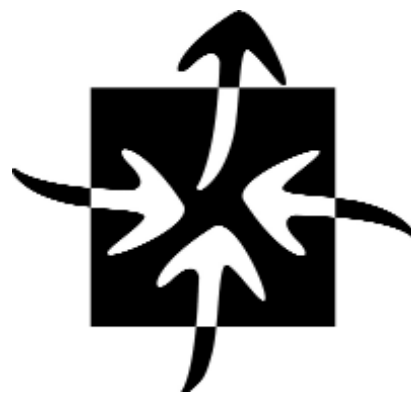

Empenta!

Març 2014 - n° 57

fas.cooperacio@uab.cat | www.uab.cat/fas

Fundació Autònoma Solidària

Plaça Cívica. Campus de la UAB. Bellaterra | 93 581 27 57

Programa de les Jornades

pàg. 5

Construint coneixement per al canvi social

1 CRÈDIT ECTS

2 CRÈDITS
DE LLIURE ELECCIÓ

Del 9 a l'11 d'abril de 2014

JORNADES D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La Fundació Autònoma Solidària, la Fundació Solidaritat UB i UPF-Solidària organitzen conjuntament unes jornades per debatre, reflexionar i aprendre sobre l'economia social i solidària, per analitzar el paper de la universitat com a constructora de coneixement crític i proposar alternatives socioeconòmiques al capitalisme. Els actes tindran lloc del 9 a l'11 d'abril a la Facultat de Biblioteconomia (UB) i inclourà xerrades, taules rodones, tallers, rutes guiades sobre el cooperativisme, entre d'altres.

Des d'un temps ençà, els mitjans de comunicació es fan ressò diàriament de la crisi i ens omplen de múltiples dades com l'augment de l'atur, les desigualtats socials, el creixement de la pobresa, el canvi climàtic, etc. Tot això ens genera impotència, perquè fer front en aquest monstre és un repte massa gran. En l'actual context vivim múltiples crisis globals, com l'econòmica i financera, l'ecològica i la crisi de valors, i totes elles evidencien les febleses estructurals del sistema. Tanmateix, aquest escenari esdevé també una oportunitat per prendre consciència de la realitat i per participar d'un canvi social en clau de justícia, equitat i sostenibilitat.

(continuació a la pàg 4)

Article de
Marcos Arruda

La potencialitat de
l'economia solidària
en una societat en
crisis

pàg.6

L'entrevista

Parlem amb Jordi
Estivill, membre de la
Xarxa d'Economia
Solidària

pàg.8

Ens trobes a:

Canal FAS

@FAS-UAB

fasbook

I a més...

pàg. 5. Educació per al Desenvolupament

pàg. 5. Monogràfic jornades

pàg. 7. Campanya Triem Banca Ètica a la UAB

pàg. 7. La Veu de la Universitat

EDITORIAL

Jornades, una oportunitat per al diàleg

Jordi Prat

Director de la Fundació Autònoma Solidària

Us presentem una nova edició de l'Empenta que en aquest número té caràcter de monogràfic ja que se centra a donar a conèixer l'economia social i solidària en el marc de les jornades que amb aquest mateix títol organitzem des de la FAS - UAB, la Fundació Solidaritat UB i la UPF Solidària els dies 8, 9 i 10 d'abril de 2014 a la facultat de Biblioteconomia de la UB. Aquestes jornades s'emmarquen en un projecte ambiciós de la Fundació Autònoma Solidària que pretén fomentar l'educació per al desenvolupament al món universitari i que compta amb el suport de Barcelona Solidària.

En un context general marcat per una crisi econòmica sense precedents, acompanyada de moltes altres

crisis (polítiques, socials, ambientals, etc), resulta inexcusable abordar quines alternatives hi ha a un sistema que s'ha demostrat profundament injust i que no té en compte l'impacte de bona part dels costos indirectes. Una economia que posi les necessitats de la ciutadania enfront dels interessos de minories amb l'objectiu bàsic del lucre. L'Economia Social i Solidària proposa una manera diferent de fer economia. Des de la producció fins al consum, passant per la comercialització i el finançament aquesta economia es basa a combinar la lògica econòmica convencional amb altres lògiques basades en l'equitat, la democràcia o el respecte a persones i el medi ambient.

Aquest model d'economia creiem que suposa una oportunitat i, cada vegada més una necessitat, per construir un món al servei de les persones i de les

generacions futures. I, just per això, la universitat ha de tenir el compromís ètic d'analitzar-la, difondre-la i

transferir-hi coneixement. Esperem que les jornades siguin una bona ocasió per començar un llarg i fecund

diàleg entre les universitats catalanes i l'economia social i solidària del país.

SUMARI

EDITORIAL.....	2
EN PROFUNDITAT. Reportatge sobre l'ESS.....	3
ENS RECOMANEN. Recursos recomanats per entitats.....	3
JORNADES ESS. Construint coneixement per al canvi social.....	4
PROGRAMA DE LES JORNADES.....	5
PROJECTE EpD.....	5
EL CONVIDAT. Article de Marcos Arruda.....	6
GRUP UAB. Campanya Triem Banca Ètica a la UAB.....	7
LA VEU DE LA UNIVERSITAT.....	7
L'ENTREVISTA. Jordi Estivill.....	8

XARXES SOCIALS

Encara no ets del fasbook?

Vols estar a l'última sobre la FAS i les novetats en temàtiques socials, cooperació i salut?

Connecta't amb nosaltres!
Busca: FAS.UAB

twitteges?

Voluntariat
Cooperació
Salut
Justícia
CROMA
Discapacitat
FAS

Busca'ns a:

@fas_uab

Empenta! Publicació quadrimestral de la Fundació Autònoma Solidària

Empenta 57, març 2014.

Redacció: Equip de la FAS: Laura Aragó (Àrea de Comunicació), Clara Romaguera (Àrea de Cooperació), Jordi Prat (Direcció FAS). Marcos Arruda, Grup campanya Triem Banca Ètica, Som Energia, CRIC - Revista Opcions, ATTAC Espanya.

Dipòsit legal: B-3041-2002

Aquesta publicació ha respectat l'opinió de les persones autores dels articles. Si bé compartim el discurs d'aquestes, no totes les opinions reflecteixen totalment el posicionament de la FAS.

Realitzada per:

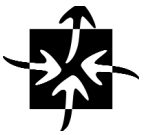

Amb el suport de:

POR SOLIDARIDAD
OTROS FINES DE INTERÉS SOCIAL

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família

EN PROFUNDITAT

L'Economia Social i Solidària per a la transformació social

Les iniciatives de l'ESS parteixen de lògiques democràtiques, equitatives i respectuoses amb l'entorn

Davant la crisi sistèmica del capitalisme, l'ESS es configura com una manera diferent de fer economia que cada vegada suma més persones. Parlar d'ESS és parlar d'una forma d'organització col·lectiva amb una llarga història i que presenta un ventall d'iniciatives molt divers i heterogeni. Ara bé, totes elles comparteixen un mateix punt de partida: satisfer les necessitats de les persones. En aquest sentit, Miren Etxezarreta, membre del Seminari Taifa, alerta: "Un dels grans perills de l'ESS és caure en l'error de voler crear llocs de treball enlloc de cobrir necessitats i d'aquesta manera acabar esdevenint una empresa capitalista més".

Un altre factor determinant dels projectes d'ESS és la voluntat de transformació social i que per tant, l'activitat econòmica integri criteris de responsabilitat amb les persones, el medi ambient i els territoris. Aquesta manera alternativa de funcionar afecta el cicle econòmic en tots els seus àmbits, des de l'obtenció de béns passant per la producció, la comercialització, el crèdit i la moneda. Etxezarreta reclama la importància que les iniciatives integrades dins l'ESS siguin radicalment transformadors ja que "com més ho siguin, l'economia solidària serà més potent com a instrument de canvi".

Aquesta responsabilitat social també es tradueix

des d'un punt de vista intern ja que l'organització de les entitats pren forma d'assemblea i la presa de decisions i la distribució dels excedents respon a lògiques participatives, equitatives i solidàries. Així doncs, parlar d'ESS és parlar d'una proposta democràtica. Així ho explica Jordi Estivill, membre de la Xarxa d'Economia Solidària (XES): "L'activitat de l'ESS recull la vella aspiració participativa de la ciutadania ja que comunica i informa per igual a totes les persones, respecta el dret a vot i l'opinió de cada integrant".

A Catalunya, la XES és **La situació a Catalunya**

l'entitat que aglutina bona

part de les iniciatives d'economia solidària i que es dedica a construir i teixir noves formes de treball, consum i inversió. L'ESS és una proposta que està en auge ja que només en tres anys ha doblat el número d'iniciatives integrants i ha arribat actualment a 120 col·lectius.

Així doncs, cada vegada més els poders públics del país reconeixen la importància de l'economia social i la necessitat de construir un marc legal que faci visible el conjunt d'iniciatives que s'emmarquen en l'Economia Social i Solidària. Actualment s'està elaborant una nova llei autonòmica per regular aquesta activitat, seguint així l'exemple d'altres paï-

sos com França i Brasil que tenen una llarga trajectòria en l'ESS.

Les xarxes d'àmbit local inacional s'articulen, a la vegada, amb organitzacions continentals i intercontinentals que fan de nexa entre les economies solidàries d'arreu i possibiliten crear una visió conjunta i global de l'ESS. En aquest sentit la Red Intercontinental de Promoció de la Economia Social i Solidària (RIPESS) organitza fòrums mundials cada 4 anys amb la finalitat de crear un punt de trobada per l'aprenentatge i l'intercanvi d'experiències.

ENS RECOMANEN

SOM ENERGIA

RECOMANACIÓ

"El Espíritu de Schönau"
Documental

Aquest documental mostra l'inici de la cooperativa EWS que produeix i comercialitza electricitat d'origen renovable. Aquesta iniciativa ciutadana neix a la població alemanya de Schönau fruit de l'accident nuclear de Txernòbil amb una clara vocació per canviar el sistema elèctric d'aquest país.

Som Energia és la primera cooperativa d'energies renovables a Catalunya. Una entitat sense ànim de lucre creada l'any 2010 que actualment reuneix a milers de persones amb el desig de canviar el model energètic actual i treballar junts per assolir un model 100% renovable.

REVISTA OPCIONS

La Revista Opicons és una publicació que pretén ser l'altaveu d'aquells qui creuen que repensar la societat de consum és una de les peces claus per aspirar a un món millor. Des de l'any 2002, s'ha consolidat com la única publicació periòdica sobre consum crític i és ha esdevingut el principal vehicle de divulgació del Centre de Recerca i Informació del Consum (CRIC). I CRIC és una associació sense ànim de lucre que va néixer el 1996 i s'encarrega de difondre les seves idees i coneixements principalment a través de la Revista Opcions.

RECOMANACIÓ

"Economies Col·laboratives". Revista Opcions número 44. Octubre 2013

En 10 anys a Catalunya s'han creat més de cent mercats o xarxes d'intercanvi i cooperatives de consum, els bancs del temps s'han multiplicat per tres a tot l'Estat. Aquesta edició fa una immersió en la diversitat d'iniciatives col·lectives per a la producció i el consum que estant sorgint tant en el món activista com en el convencional.

ATTAC

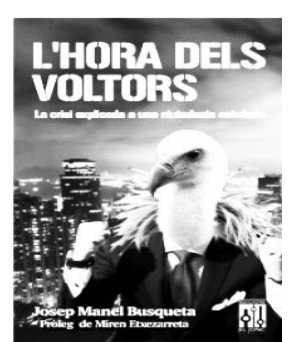

ATTAC (Associació per la Taxació de les Transaccions i per l'Ajuda als Ciutadans) és un moviment de ciutadans, preocupats pels afers col·lectius i per trobar-los solució que té com a última finalitat, tornar el poder als ciutadans. El grup va néixer l'any 1998 a partir d'una iniciativa del Director de "Le Monde Diplomatique".

RECOMANACIÓ

"L'hora dels voltors"
Josep Manel Busqueta. Publicació

La crisi explicada a una ciutadania estafada pretén posar el focus, de manera didàctica i intel·ligible, a analitzar les raons de la persistència de la depressió tant des d'un punt de vista global com a escala dels Països Catalans i mostrar com aquesta crisi s'està convertint en l'excusa perfecta per agenollar tota una societat als peus dels poderosos.

JORNADES ESS

Construint coneixement per al canvi social

La universitat obre la reflexió i el debat sobre l'economia social i solidària

(ve de la portada)

Moviments socials, entitats i col·lectius fa temps que reivindiquen la necessitat d'una transformació social i han impulsat multitud d'iniciatives emmarcades en l'Economia Social i Solidària (ESS) que tenen presència al nostre territori i arreu i que han demostrat la seva gran capacitat per fer front a situacions de crisi i posar en el centre de l'activitat econòmica els valors de la solidaritat, l'ètica, la democràcia i la participació.

“Un espai per debatre, reflexionar i aprendre sobre l'economia social i solidària, per analitzar el paper de la universitat com a constructora de coneixement crític i proposar alternatives socioeconòmiques al capitalisme”.

Des de la FAS impulsem aquestes jornades i, com a entitat de la Universitat Autònoma de Barcelona, promovem la participació de la comunitat universitària i la formació crítica entre els estudiants.

Sota el títol “Economia Social i Solidària: Construint coneixement per al canvi social”, aquestes jor-

nades es plantegen com un espai de formació entorn a l'ESS i alhora volen ser un punt de trobada entre la universitat i entitats, col·lectius i cooperatives que treballen en aquest sector. Les diverses sessions plantejades al llarg dels tres dies d'activitat combinaran la mirada teòrica i pràctica.

Per una banda, es reflexionarà sobre la crisi del sistema capitalista i models econòmics alternatius amb la participació de Miren Etxezarreta, catedràtica de la UAB d'economia crítica i membre del Seminari Taifa. A més, es presentarà l'ESS com a proposta econòmica amb la veu de la Xarxa d'Economia Solidària i d'Albert Recio, professor d'Economia del Treball de la UAB. També s'aportaran altres mirades que es vinculen a l'economia solidària, com l'economia feminista, amb Carmen Sarasúa; el “Bon Viure” que proposen els pobles indígenes de l'Amèrica Llatina i que serà presentat per Marco Aparicio, o com la Sobirania Alimentària per part de Gustavo Duch.

D'altra banda, es debatrà el paper de la universitat com a promotora del canvi social, tant des de la reflexió del seu paper envers l'ESS, com des de la presentació d'experiències d'ESS en l'àmbit universitari de la mà de Marcos Arruda, economista, activista i investigador d'economia solidària a

Brasil que ens explicarà l'exemple de les incubadores. A més, també comptarem amb la participació de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) que ofereix un Postgrau en Economia Cooperativa.

Finalment, es presentaran experiències tant en l'àmbit local com internacional, des de Brasil fins a cooperatives de joves a Catalunya, farem una ruta guiada pel barri de Sants de Barcelona on La Ciutat Invisible ens mostrarà diverses iniciatives cooperativistes i es farà un taller sobre el consum com a eina de canvi social amb Álvaro Porro,

del Centre de Recerca i Informació sobre Consum, entre d'altres.

L'entrada a totes les activitats és lliure i gratuïta. A més, els estudiants de la UAB i UB que participin a les jornades podran obtenir el reconeixement de 2 crèdits de lliure elecció i 1 crèdit ECTS a la UAB i 1 crèdit ECTS a la UB. Per aquestes persones caldrà inscriure's abans del 2 d'abril a través del blog universitatieconomiasolidaria.wordpress.com o a través del web de la Fundació Autònoma Solidària o de la Fundació Solidaritat UB.

Amb la participació de:

Campanya Demana Banca Ètica
 Campanya Triem Banca Ètica – UAB
 Centre de Recerca i Informació en Consum – Revista Opcions
 Col·lectiu LaCol
 Col·lectiu Ronda
 Coop57
 Cooperativa lacta
 Fiare
 Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP)
 La Ciutat Invisible
 Observatori per l'Autonomia i els Drets dels Pobles Indígenes a Colòmbia (ADPI)
 Projecte Ictineo
 Revista Soberania alimentaria, biodiversidad y culturas
 Seminari Taifa
 Setem
 Triodos Bank
 Xarxa d'Economia Solidària

PROGRAMA

Dimecres 9 d'abril

De 9.30 a 11.30 hores

VALORS EN TEMPS DE CRISIS

Sala d'Actes

Miren Etxezarreta, *Seminari Taifa*
Carme Panchón, *Vicerectora d'Administració i Organització (UB)*
Modera: Ernest Abadal, *Degà Facultat de Biblioteconomia UB*

De 12.00 a 14.00 hores

L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA COM A ALTERNATIVA ECONÒMICA

Sala d'Actes

Xarxa d'Economia Solidària
Albert Recio, *Dept. Economia Aplicada (UAB)*
Modera: Jordi Prat, *Fundació Autònoma Solidària*

De 15.30 a 17.30 hores

APORTACIONS DES DE L'ECONOMIA FEMINISTA, LA SOBRANIA ALIMENTÀRIA I EL "BON VIURE"

Aula 309

Carmen Sarasúa, *professora d'Història Econòmica (UAB)*
Gustavo Duch, *Revista Soberanía alimentaria, biodiversidad y culturas*
Marco Aparicio, *professor de Dret Constitucional (UdG) i membre de Observatorio ADPI*
Modera: Xavier López, *Fundació Solidaritat UB*

De 17.45 a 19.30 hores

TAULA D'EXPERIÈNCIES. NETWORKING AMB INICIATIVES D'ESS

Vestíbul de la Facultat de Biblioteconomia (davant Sala Actes)

Dijous 10 d'abril

De 9.30 a 11.30 hores

TALLERS PARAL·LELS:

JOVES COOPERATIVISTES. TREBALLEM EN EL MERCAT SOCIAL!

Aula 2F4

Col·lectiu LaCol
Cooperativa lacta
Projecte Ictineo

INGREDIENTS PER A UNA ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA: COOPERACIÓ, COMUNITAT, EMPODERAMENT

Aula Valverde

Iván Miró, *La Ciutat Invisible*

De 12.00 a 14.00 hores

DE LA DESAPARICIÓ DE LES CAIXES D'ESTALVI TRADICIONALS A LES FINANCES ÈTIQUES

Sala d'Actes

Coop57
Fiare
Triodos Bank
Modera: Mònica Figueras, *Vicerectora de Responsabilitat Social i Promoció (UPF)*

De 15.30 a 17.15 hores

L'ECONOMIA SOLIDÀRIA ÉS UN REpte PER A LA UNIVERSITAT?

Sala d'Actes

Sílvia Carrasco, *Vicerectora d'Estudiants i Cooperació (UAB)*
Virgínia Ferrer, *Comissionada per a Participació, Ocupabilitat i Emprenedoria Social (UB)*
Jaume Badia, *Gerent de la UPF*
Modera: Josep Maria Vilalta (ACUP)

De 17.30 a 19.30 hores

EXPERIÈNCIES D'ECONOMIA SOLIDÀRIA EN L'ÀMBIT UNIVERSITARI

Sala d'Actes

Marcos Arruda, *Instituto de Políticas Alternativas para el Cono Sur (Brasil)*
Oscar Rebollo, *Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP)*
Modera: Xarxa d'Economia Solidària

Divendres 11 d'abril

De 9.30 a 11.30 hores

TALLERS PARAL·LELS:

ANEM DE RUTA!

SANTS: UN BARRI COOPERATIVISTA

Punt de trobada: Parc de l'Espanya Industrial
La Ciutat Invisible

CANVI SOCIAL I CONSUM: LÍMITS I POTENCIALITATS

Aula Valverde

Alvaro Porro, *Cric- Revista Opciones*

De 12.00 a 14.00 hores

CLOENDA.

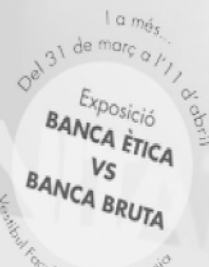
UNA ECONOMIA AL SERVEI DE LES PERSONES ÉS POSSIBLE

Sala d'Actes

Marcos Arruda, *Instituto de Políticas Alternativas para el Cono Sur (Brasil)*

Amb la participació de:

- Campanya Demana Banca Ètica
- Campanya Triem Banca Ètica – UAB
- Centre de Recerca i Informació en Consum – Revista Opciones
- Col·lectiu LaCol
- Col·lectiu Ronda
- Coop57
- Cooperativa lacta
- Fiare
- Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP)
- La Ciutat Invisible
- Observatori per l'Autonomia i els Drets dels Pobles Indígenes a Colòmbia
- Projecte Ictineo
- Revista Soberanía alimentaria, biodiversidad y culturas
- Seminari Taifa
- Setem
- Triodos Bank
- Xarxa d'Economia Solidària

PROJECTE EPD

Educació per al desenvolupament a la universitat

La Fundació Autònoma Solidària està desenvolupant el projecte "Impulsant l'educació per al desenvolupament en l'actual context universitari" al llarg d'aquest i del pròxim curs acadèmic. Les jornades d'"Economia Social i Solidària. Construint coneixement per al canvi social", és una de les activitats vinculades a aquesta iniciativa, que te per objectiu articular una via d'inclusió de l'EpD en els plans d'estudi de les noves titulacions de grau, i alhora potenciar els espais de sensibilització, formació, recerca i incidència política que existeixen en l'àmbit de l'educació no

formal.

Entenem l'EpD com a un procés educatiu encaminat a generar consciència crítica sobre la realitat mundial i facilitar eines per a la participació i la transformació social per a un desenvolupament humà just i equitatiu.

El projecte s'està duent a terme al campus de la UAB i a la ciutat de Barcelona a partir del treball en xarxa amb professorat universitari, grups de recerca, oficines de cooperació de les universitats públiques catalanes i ONGD, i que compta amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

**últimes Informacions
inscripcions
recomanacions
i tots els detalls les jornades...**

al nostre BLOG:

universitatieconomiasolidaria.wordpress.com

**#jornadesUniESS
#coneixementcritic**

EL CONVIDAT

Potencialidad de la economía solidaria en una civilización en crisis

Marcos Arruda, socioeconomista y educador del Instituto i Políticas Alternativas para el Cono Sur (Rio de Janeiro, Brasil), y asociado al Instituto Transnacional (Amsterdam).

Vivimos una crisis de civilización. El sistema económico capitalista en su etapa globalizada sufre del síndrome del crecientismo. Está estructurado de tal forma que, si para de crecer, muere. Y creciendo, mata los medios de producción y reproducción de la vida. Una paradoja fatal que hace del capital globalizado un sistema fuertemente inestable, altamente entrópico y, por lo tanto, insostenible. La sociedad humana es un subsistema del medio natural. El sistema que promueve una especulación financiera sin riendas y la explotación intensiva de los bienes naturales sin consideración con la capacidad de recuperación de los ecosistemas, genera deu-

das impagables y cantidades de residuos de alta entropía. Produce en realidad una economía antieconómica, en la que los costes para el conjunto de la sociedad son más grandes que los beneficios.

A la vez, el sistema tiene vitalidad. Empresas privadas en varias partes del mundo tratan de cambiar de actitud y de modo de actuar en la socioeconomía. Y gobiernos comienzan a adoptar políticas compensatorias, reguladoras y mitigadoras de los efectos perversos del modo de desarrollo económico dominado por las corporaciones y centrado en el lucro a cualquier coste.

En ese contexto, emergen prácticas innovadoras de economía, de tecnología y de relaciones sociales en el seno mismo del sistema del capital. Múltiples formas de economía solidaria se expanden en los varios continentes. Igualmente, se amplía la conciencia de los límites del sistema del capital y de los ecosistemas de la tierra. ¡Hay

alternativas!

Objetivos de Desarrollo del Milenio: define metas -aunque demasiado modestas- de reducción de las deudas social y ecológica hasta el año 2015

En el Norte, disminución del consumo, la producción de bienes materiales y el uso de energía, en la perspectiva de una economía de lo suficiente; desarrollo de la calidad de vida; energías renovables; reducción y recuperación de los desechos

En el Sur, crecimiento económico democráticamente planificado, dentro de los límites del medio natural y las generaciones futuras.

Un reto ineludible: Será necesario que sean tragedias y catástrofes ambientales -que hoy se intensifican y tienden a agravarse siempre más- el factor que finalmente motive la humanidad en favor de un cambio de visión y de práctica de desarrollo y de relación entre los pueblos y con la naturaleza?

Las prácticas socioeconómi-

cas fundadas en la cooperación y en el valor trabajo-saber-creatividad del homo trabajador se llaman de Economía Solidaria, del Trabajo, de la Abundancia, entre otros. El horizonte más amplio de esas economías Solidarias es constituirse en economías sin fines lucrativos: el lucro como medio, la satisfacción, bien vivir, felicidad como fines.

Para esto, el derecho a la propiedad de bienes y recursos productivos se vincula al trabajo que uno aporta, no al capital que uno posee. El eje de la economía se traslada de la empresa a las unidades familiares y las comunidades urbanas y rurales, que serán las protagonistas de la demanda efectiva y de la oferta de trabajo y de productos de consumo local, además de la planificación y la práctica de desarrollo territorial, en armonía solidaria entre ellas desde el nivel ecosistémico al nivel nacional y global.

Sólo en economías solidarias hay lucro sin plus valía,

puesto que todo el valor generado y realizado es apropiado por todos los trabajadores que participaron en su producción. Y es compartido con los compradores de sus productos a través del comercio solidario.

Sólo un Estado fundado en la armonía entre la democracia directa y la representativa será capaz que respetar el protagonismo de la sociedad sobre su propio desarrollo, y jugar el rol de educador, facilitador del empoderamiento del pueblo, y regente de la planificación e implementación a la vez descentralizada y armónica del desarrollo.

El objetivo de mayor alcance de las Economías Solidarias es reducir al máximo el tiempo y la energía humana del trabajo necesario para la sobrevivencia, generando creciente disponibilidad para invertir tiempo en el ocio creativo y en los trabajos orientados al desarrollo integral de los potenciales de la persona y la especie humana.

EXPERIÈNCIES CONCRETES

Formació col·laborativa

“Un espai de debat, de generació i intercanvi de coneixement, compromès amb el rigor i l'excel·lència científica. I, alhora, un espai de formació, d'aprenentatge mutu i d'intervenció en els processos de transformació social, en complicitat amb els agents socials que treballen sobre el terreny”. Així es defineix l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP), un institut universitari propi de la UAB i format per investigadors de diverses disciplines.

De l'oferta formativa que ofereix l'IGOP ressaltem dues iniciatives que s'emmarquen en l'ESS i que destaquen principalment per la novetat de la temàtica en l'àmbit universitari, per la metodologia col·laborativa emprada i perquè s'han impulsat conjuntament i en xarxa amb actors i projectes del món cooperatiu.

Aquestes propostes són un exemple de com la universitat pot esdevenir un espai d'innovació encaminada a la transformació social, la justícia i la sostenibilitat. Un exemple de formació de futurs professionals amb capacitats per gestionar-se en l'economia solidària i de posar-se al servei d'iniciatives col·lectives “per a l'aprenentatge d'eines per fer front als reptes del dia a dia”.

Una universitat cooperativista al Yucatan

La Universitat cooperativa UniCoop començarà a oferir formació superior a partir del pròxim setembre. De moment, posa en marxa 5 titulacions amb un mateix denominador comú: la vinculació social. El coordinador general del projecte, Miguel Rendón, destaca que “es tracta d'un enfocament molt pràctic i aterrat. Es dediquen molts crèdits acadèmics a projectes comunitaris i multidisciplinars”.

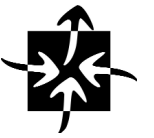
Les ofertes acadèmiques es concreten en una enginyeria en ecotecnologia, una llicenciatura en productivitat i economia social, una altra en desenvolupament local i autogestió comunitària, en seguretat ciutadana i drets humans i finalment una enfocada en l'àmbit de la salut amb un desenvolupament integral.

Per tal que els estudiants puguin tenir un pes important, han decidit

formalitzar-se com una cooperativa de consum, ja que d'aquesta manera l'estudiant pot fer-se soci i participar en la presa de decisions.

A Cancún anualment hi ha 6.000 titulats de batxillerat que no poden accedir a la universitat pública per falta de places ni a la privada ja que és excessivament cara. Unicoop es configura com una opció assequible, que ofereix formació de qualitat, amb un equip de professorat reconegut i amb un valor social afegit.

GRUP UAB

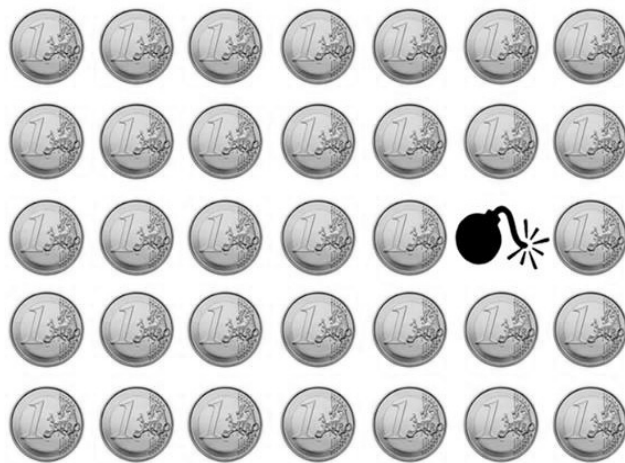
Estudiants de la UAB impulsen Triem Banca Ètica

La crisi ha fet sortir a la superfície tota una sèrie de debats al voltant de l'actual model socioeconòmic capitalista i s'ha concentrat en bona mesura al voltant del sistema financer, sector on hi trobem els principals agents causants d'aquesta crisi. Les finances ètiques han viscut aquesta presa de consciència de ple: des de fa uns anys, les diverses entitats financeres considerades ètiques no han parat de créixer i han augmentat considerablement el nombre d'estalviadors que hi dipositen els seus diners perquè serveixin per finançar projectes socials, solidaris i compromesos.

“Sensibilitzar i conscienciar a la comunitat universitària dels impactes del model econòmic neoliberal i donar a conèixer paradigmes alternatius com l'economia social i solidària”

Malgrat tot, la majoria de les universitats públiques catalanes encara mantenen estretes relacions amb la

Saps què fan amb els teus diners?

banca convencional, normalment vinculant el carnet d'estudiant amb una entitat financera determinada. En termes econòmics, la majoria d'universitats mantenen un model de gestió centralitzat i moltes mantenen una relació unilateral amb una entitat financera i depenen d'ella.

Conscients de la conjuntura i descontents amb el model econòmic actual, el grup de

voluntariat de cooperació de la Fundació Autònoma Solidària (FAS) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) hem decidit prendre partit i passar a l'acció. Des del curs 2012-13 estem duent a terme la campanya “Triem Banca Ètica” per sensibilitzar i conscienciar a la comunitat universitària dels impactes negatius del model econòmic neoliberal i de la banca convencional i així donar a

conèixer paradigmes alternatius com l'economia social i solidària i les finances ètiques. Aquesta iniciativa està agermanada amb la campanya “Demana Banca Ètica”, un projecte de Setem, Justícia i Pau i FETS que va néixer ara fa dos anys i busca promoure la Banca Ètica a les universitats catalanes.

Aquest mes de febrer Triem Banca Ètica a la UAB hem presentat un manifest en què exposem un seguit de propostes encaminades a vincular la UAB a les finances ètiques i convidem el Rectorat a integrar les finances ètiques en la seva estratègia política i a desvincular-se, al ritme que sigui necessari, del sector financer convencional. Per fer visible aquesta demanda i mostrar el suport per part de la comunitat universitària hem iniciat, paral·lelament, una recollida de signatures que també es pot firmar en línia a través del blog de la campanya (triembancaetica.wordpress.com).

A més, creiem imprescindible fer una tasca de conscienciació i sensibilització a tota la comunitat universitària de la UAB i per això realitzarem al

llarg dels mesos d'abril i maig un petit cicle d'activitats que durà com a títol “Els diners com a eina de transformació”, en què tractarem temes com ara la moneda social o les diferències entre el sector financer convencional i l'ètic.

No som l'única universitat on l'economia social i solidària sembla que comenci a fer-s'hi un lloc: a la UPC ja fa un any que treballen per vincular-se a les finances ètiques conjuntament amb entitats representants d'aquestes i, fins i tot, a la seves facultats del campus de Manresa, ja han optat per desvincular el carnet universitari de la banca convencional i han destinat l'espai per fer promoció de la banca ètica.

Aquests petits avenços de l'Economia Social i Solidària i en concret de les finances ètiques a la universitat ens donen força i ens confirmen el que ja fa temps que pensem: que un altre model d'universitat és possible.

Per més informació:

facebook.com/triembancaetica
triembancaetica@gmail.com

LA VEU DE LA UNIVERSITAT

Creus que la universitat hauria de fomentar l'ESS?

Arcadi Oliveres, professor d'Economia UAB

Sens dubte, fent-ne l'objectiu número 1 de l'economia i abandonar completament la perspectiva de lucre que acompanya la microeconomia i la de creixement que acompanya la macro. L'únic valor ètic que justifica l'economia és el de l'aprofitament dels recursos naturals, limitats, per tal de cobrir les necessitats de les persones.

Angela Garcia, professora Didàctica de Ciències UB

La Universitat ha de ser permeable a les inquietuds socials i fer de pont entre el món acadèmic i el social. Actualment, se'ns dona aquest argument per encobrir l'entrada dels sectors empresarials privats en la universitat. La universitat hauria d'adaptar l'activitat investigadora i docent per tal de reforçar iniciatives com l'ESS.

Laia Jubany, estudiant d'Economia a la UAB

Per començar, la Universitat hauria d'explicar que existeix aquest model i no presentar l'economia com una “ciència” única i objectiva. No crec que l'ESS sigui una alternativa única per tant, crec que s'haurien de proveir d'eines per crear un discurs crític i aleshores decidir si s'ha d'apostar per promoure l'ESS o buscar altres metes.

Núria Ramis, estudiant d'humanitats a la UPF

La Universitat té la funció de desenvolupar el coneixement i difondre'l. Hauria de donar visibilitat a l'ESS tant a través de la investigació com de la docència. És especialment important en el context socioeconòmic que vivim: són propostes alternatives, ètiques i constructives que evidencien els defectes del model actual.

Sotiris Assimenidis, estudiant de Física a la UB

Desconec el que és l'Economia Social i Solidària. M'imagino que deu tenir alguna cosa a veure amb les finances ètiques però no sabria concretar-te res més.

“L'Economia Social i Solidària és un procés dinàmic que es va construint i vivint”

Font: www.324.cat

Jordi Estivill, sociòleg i economista que ha dedicat la seva carrera acadèmica a l'estudi de polítiques públiques i l'exclusió social, forma part de la comissió internacional de la Xarxa d'Economia Solidària i ens explica les claus per entendre l'Economia Social i Solidària.

Parlem d'Economia Social i Solidària, però quina és la relació entre Economia Social i Economia Solidària?

L'economia solidària sorgeix a partir de la crisi dels anys 70 com a crítica a l'economia social que s'havia institucionalitzat. L'economia solidària és la filla revoltada de l'economia social que comença a fer el seu camí i reafirma el caràcter participatiu i democràtic dins l'entitat econòmica. Aquesta es configura com una opció que defensa el patrimoni cultural i ecològic, que té arrelament en el territori i defensa l'economia de la reciprocitat i rebutja així l'afany de lucre. L'economia solidària respon a una nova generació de gent que emergeix al mercat de treball i es vol autoorganitzar. Actualment, hi ha molts ponts que teixeixen la relació entre l'economia social i l'economia solidària, de manera que aquestes es poden reclamar per separat o junts.

Creus que l'auge de l'ESS es pot relacionar amb la crisi actual del sistema?

És evident que la crisi actual genera un empobriment individual i col·lectiu així com un atur sobretot juvenil a Catalunya. El context actual degrada el nivell de vida dels catalans i molta gent reacciona i diu prou! Això fa

que neixin desenes d'iniciatives que intenten construir el nostre món d'una altra manera.

Una altre raó de pes és la il·lusió col·lectiva que es viu a Catalunya per decidir el futur del país. Engagar iniciatives és més engrescador si penses que en un futur molt proper es podran fer extenses a la resta de país i entre tots podrem dibuixar les línies d'un nou estat.

De quina manera l'ESS esdevé o pot esdevenir una sortida del neoliberalisme?

«L'economia solidària és la filla revoltada de l'economia social que reafirma el caràcter participatiu i democràtic dins l'entitat»

El liberalisme no ens serveix ja que ens porta cap a un món cada vegada més petit i malgirbat. Com que no podem tornar als anys gloriosos de l'estat del benestar, només queda seguir fent camí, i construir, articular i examplar l'economia solidària. Aquest procés s'ha de fer de manera paral·lela en molts països i es constata que ja s'està

fent així.

Si que és cert, que el capitalisme al llarg de la seva història ha demostrat en escriure la seva capacitat d'integrar iniciatives. Si ara arribés un altre moment d'expansió econòmica molt forta, és probable que una part de la gent que ara troba una sortida en l'economia social i solidària (ESS) ho trobi també dins el sistema expansiu. Però a l'ESS hi arribes per necessitat o convenciment per tant, si durant les èpoques de crisi reforcem les estructures econòmiques de la ESS, podrem fer que més tard la gent s'hi sumi per la vessant ideològica.

Existeixen altres alternatives iguals o més vàlides que l'ESS i que també ens poden portar pel mateix camí?

No, el neoliberalisme ens ha dut on som ara. Sí que hi ha gent que defensa el neokeynesianisme, que és el que va marcar aquests trenta anys que hem viscut fins arribar a la crisi (del 45 al 75).

Ara bé, crec que no és possible perquè es fonamenta damunt la creença que el món té recursos il·limitats i l'estat del benestar que es va construir als països del nord es va fer a partir de l'explotació dels països del sud.

Des de l'ESS no tenim un discurs leninista de conquesta de l'estat i del mer-

cat, anem construint la nostra via poc a poc. Però constatem que aquesta via cada vegada suma més iniciatives i és més reconeguda.

En quin punt creus que es troba l'ESS a Catalunya? I quin recorregut creus que podria emprendre en els pròxims anys?

L'Economia Solidària i Solidària és un procés dinàmic i per tant, es va construint, vivint i dinamitzant. És difícil preveure el seu recorregut, el que sí que és cert és que en els darrers anys hem guanyat molta força. Malgrat que no tenim un pes econòmic comparable al del capitalisme, creixem i demostrem que és possible viure dins l'ESS. Avui en dia, una persona pot viure a Catalunya i desenvolupar-se en tots els seus aspectes en el marc de l'economia solidària.

«Avui en dia, una persona pot viure a Catalunya i desenvolupar-se en tots els seus aspectes en el marc de l'ESS»

Com creus que la universitat hauria de

fomentar l'ESS?

Penso que hi ha dues formes de relació i que és molt important treballar-les. D'entrada, la universitat és un centre econòmic important; si la universitat comprés tot el material que gasta a l'ESS, ja suposaria un canvi molt important.

«La universitat hauria de crear incubadores com a plataformes d'intercanvi entre l'ESS i el món acadèmic»

En segon lloc, com a centre d'elaboració de cultura i coneixement hauria de promocionar les incubadores. Les incubadores són unes plataformes en què la universitat posa els coneixements i el món acadèmic al servei de l'ESS i aquesta dona un bany de realisme a la universitat. Llançar la idea de les incubadores aquí a Catalunya és molt important ja que els exemples del Brasil i França ens mostren que és possible i molt fructífer. Encara que el camí per arribar-hi no sigui fàcil.